

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Timmersvansens förskola

2016/2017

Innehåll

Bakgrund	1
Uppföljning och utvärdering	2
Främjande arbete.....	2
Förebyggande arbete	3
Dokumentation och utredning av inkomna ärenden	4
Åtgärdande arbete	4
Lagstiftning.....	5
Definition av centrala begrepp	6

Bakgrund

Inledning

Likabehandlingsarbetet i förskolan handlar om barns mänskliga rättigheter samt förverkligande av FN:s barnkonvention. Planen tar utgångspunkt i två lagstiftningar; skollagen och diskrimineringslagen. Lagarna förtydligar förskolans ansvar när det gäller att garantera alla barns trygghet i verksamheten. I förskolans läroplan, Lpfö-98, finns också ett särskilt kapitel om förskolans värdegrund och uppdrag.

Planen gäller från
16.11.....

Planen gäller till
17.....

Ansvarsfördelning

Förskolechef Marianne Stenvall är huvudansvarig för förskolans målinriktade arbete för främjande av likabehandling och arbetet mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Förskolechefen ansvarar för att förskolans likabehandlingsplan förankras hos personal, barn och vårdnadshavare. Förskolechefen ansvarar för att rapportera eventuella kränkningar och trakasserier till huvudmannen.

Likabehandlingsgruppen (LBG) har ansvar för att initiera den årliga utvärderingen av förskolans likabehandlingsarbete samt revidering av likabehandlingsplanen. Gruppen utgörs av en representant från varje arbetslag på förskolan, samt förskolechefen.

Arbetslagen ansvarar för att driva arbetet med att förebygga och åtgärda uppkomna fall av kränkningar och trakasserier. Vid läsårets samtliga planerings-, uppföljnings- och utvärderingsdagar aktualiseras likabehandlingsplanen.

Var och en i personalen har ansvar för att vara väl insatt i hur arbetet mot kränkande behandling och trakasserier bedrivs på förskolan och för att aktivt arbeta med att förebygga kränkande behandling och trakasserier.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Under höstens informationsmöte delges vårdnadshavarna Planen mot diskriminering och kränkande behandling.

Ett utkast av planen skickas under höstterminen ut till vårdnadshavarna för att de ska ha möjlighet att lämna sina synpunkter.

Uppföljning och utvärdering

Utvärdering av föregående läsårs plan

Se bilaga 5.

Uppföljning

Planen följs upp kontinuerligt under läsåret i arbetslagen och i Likabehandlingsgruppen.

Kartläggning

Varje avdelning ansvarar för att kartlägga sin barngrupp och miljö utifrån ett likabehandlingsperspektiv. Dessa kartläggningar förvaras på avdelningarna och finns inte med i denna plan. Avdelningarnas kartläggningar ligger till grund för de gemensamma slutsatserna.

Gemensamma slutsatser

Slutsatser av kartläggningen inomhus: Det finns utrymmen på avdelningarna, utifrån husets konstruktion, som är svåra att överblicka för personalen där det kan förekomma situationer som leder till att barn upplever sig kränkta.

Slutsatser av kartläggningen utomhus: Återkommande konflikter i lekstugan gör att vi känner ett behov av att ta bort dörren för att öka insynen i lekstugan. För att kunna jobba med de konflikter som uppstår behöver vi se vad som händer.

Främjande arbete

Mål

På Timmersvansens förskola erbjuder vi en verksamhet där barn ges möjlighet att utveckla sin förståelse för människors lika värde.

Genomförande:

- Vi bemöter varandra på ett positivt sätt.
- Förskolan har en öppen och tillåtande miljö där alla barn får komma till tals, olikheter är en tillgång och att alla ska respekteras för den de är.
- Vid konflikter/diskussioner hjälper vi varandra så att lösningarna ska leda till ökad förståelse för varandras olika viljor/synpunkter.
- Alla i arbetslaget är lyhörda för alla barns utveckling och välbefinnande.
- Alla som vistas i förskolan ska vara goda förebilder för barnen och uppmuntra positivt beteende.
- Arbetslaget utformar en trygg lekmiljö.
- Timmersvansen har en likabehandlingsgrupp som kartlägger behovet av kompetensutveckling i likabehandlingsarbetet.
- Arbetslaget strävar efter ett nära och förtroendefullt samarbete med vårdnadshavare

genom en öppen dialog. Genom enkätfrågor och information via höstens föräldramöte förankras Likabehandlingsplanen hos vårdnadshavarna.

- Samarbeta vid utevistelsen, barnen är allas ansvar.
- Vid några tillfällen under läsåret samlas vi i åldersblandade grupper för att gemensamt delta i aktiviteter.
- Arbetslagen arbetar med värdegrundsfrågor.

Detta kan du som förälder göra

- Vara delaktig i barnets förskolesituation
- Uppmuntra positivt beteende
- Ta kontakt med personal eller förskolechef om du misstänker att något barn utsatts för kränkande behandling på förskolan.

Förebyggande arbete

Mål

Öka personalens delaktighet och insyn i barns lek och samspel.

Genomförande:

- Hela förskolan samarbetar vid utevistelsen - barnen är allas ansvar.
- Öka personalens kommunikation och samarbete för att se till att vi finns väl fördelade på hela gården.
- Barn och pedagoger skapar tillsammans trivselregler, avdelningsvis.
- Barnen delas ofta in i mindre grupper för att möjliggöra att personalen kan finnas nära och uppfatta vad som sker och sägs i lekar och andra aktiviteter.
- Informera vikarier om vårt förebyggande arbete.
- Ta bort dörr på lekstugan.

Personalens kompetensutveckling

Två personal i Likabehandlingsgruppen deltog 18 oktober på utbildningsdag rörande sexuellt utnyttjande av barn vilket kan leda till ökade kunskaper för det främjande arbetet.

Dokumentation och utredning av inkomna ärenden

All dokumentation som rör ett ärende förvaras hos förskolechefen. Vid utredning utgår pedagogerna från de riktlinjer som anges i Skolverkets allmänna råd; *Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling*. I Planen mot diskriminering och kränkande behandling finns handlingsplaner för olika slag av kränkningar och trakasserier.

Åtgärdande arbete

Åtgärdande arbete vid enstaka händelser

All personal vid Timmersvansens förskola som ser eller får kännedom om kränkning eller icke önskat beteende uppmärksammar och/eller stoppar detta direkt när det uppstår. Den som uppmärksammar händelsen försöker att hjälpa barnet att förstå det som hänt och på vilket sätt det ses som olämpligt. Händelsen dokumenteras i ex loggboken och personalen försöker utifrån barnens ålder och mognad lösa situationen. Personalen bedömer utifrån varje situation om föräldrarna ska vidtalas.

Vid upprepad eller mycket allvarlig kränkning

Samma åtgärdande arbete som vid enstaka händelser. Tala även med föräldrarna till de inblandade barnen så att de kan prata med sina barn om händelsen/händelserna. Det är viktigt att ha en dialog så väl inom personalgruppen som med de berörda barnens föräldrar. Vi försäkrar oss om att det utsatta barnet har det bra och att kränkningarna har upphört. Dokumentera löpande samt beskriv händelsen och de planerade åtgärder i blanketten Dokumentation (Bilaga 1).

Lagstiftning

Två olika lagar har till syfte att skydda barn och elever mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Skollagen (2010:800)

Enligt 6 kapitlet ska huvudmannen inom ramen för varje särskild verksamhet

- ▲ **bedriva ett målinriktat arbete** för att motverka kränkande behandling av barn och elever.
- ▲ **vidta åtgärder för att förhindra** att barn och elever utsätts för kränkande behandling.
- ▲ **varje år upprätta en plan** med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever.

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling.

Om huvudmannen eller personalen får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten, är huvudmannen skyldig att utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för repressalier på grund av att de medverkat i en utredning enligt detta kapitel eller påtalat att någon handlat i strid med kapitlet.

Skolinspektionen har tillsynen över att bestämmelserna i skollagen följs.

Diskrimineringslagen (2008:567)

Enligt diskrimineringslagen ska den som bedriver verksamhet som avses i skollagen

- **bedriva ett målinriktat arbete** för att främja lika rättigheter och möjligheter för de barn och elever som deltar i verksamheten oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning.
- **upprätta en plan** med en översikt över de åtgärder som behövs för att dels främja lika rättigheter och möjligheter för de barn och elever som deltar i verksamheten och dels förebygga och förhindra trakasserier. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som utbildningsanordnaren avser att påbörja eller genomföra under det kommande året.

Om en utbildningsanordnare får kännedom om att ett barn eller en elev som deltar i eller söker till verksamheten anser sig i samband med verksamheten ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier, är utbildningsanordnaren skyldig att utreda omständigheterna kring de uppgivna trakasserier och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra trakasserier i framtiden.

Anställda och uppdragstagare i verksamheten likställs med utbildningsanordnaren när de handlar inom ramen för anställningen eller uppdraget.

Diskrimineringsombudsmannen har tillsynen över att bestämmelserna i diskrimineringslagen följs.

Förordning om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling (2006:1083)

En likabehandlingsplan och en plan mot kränkande behandling ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen och eleverna i den verksamheten för vilken planen gäller. Utformningen och anpassningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

Förskolans skyldighet/ansvar

Förskolan ska varje år upprätta två planer för likabehandlingsarbetet

- Likabehandlingsplan enligt Diskrimineringslagen 3 kap 16 §
- Plan mot kränkande behandling enligt Skollagen 6 kap 8 §

Planerna kan sammanföras till en, så länge innehållet uppfyller lagens krav. Eftersom arbetet mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling har många likheter väljer Pärkans förskola att i detta dokument sammanföra sin likabehandlingsplan och planen mot kränkande behandling.

Definition av centrala begrepp

För att förstå och kunna vara delaktig i förskolans likabehandlingsarbete är det viktigt att vara väl insatt i de begrepp som förekommer i lagstiftningen.

Diskriminering

Diskriminering innebär att ett barn eller en elev missgynnas, direkt eller indirekt, av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning och ålder.

Diskriminering handlar om missgynnande och förutsätter därför någon form av makt hos den som diskriminerar. I förskolan innebär detta att det är huvudmannen eller personalen som kan göra sig skyldig till diskriminering. Barn och elever kan inte diskriminera varandra i juridisk mening.

Direkt diskriminering missgynnar ett barn av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Indirekt diskriminering är en följd av att förskolan behandlar alla lika utifrån till synes neutrala bestämmelser, men i praktiken missgynnar ett barn av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Ett barn kan också bli diskriminerat om barnet missgynnas på grund av skäl som har samband med diskrimineringsgrunderna kopplat till föräldrars eller syskons sexuella läggning, funktionshinder m m. Det är tillåtet att särbehandla på grund av ålder vid tillämpning av bestämmelser om förskola, förskoleklass, skolbarnsomsorg och grundskola som utgår från Skollagen.

Likabehandling

Med begreppet likabehandling menas att alla barn och elever ska behandlas så att de har lika rättigheter och möjligheter oavsett någon av diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier

Trakasserier innebär att någon uppträder så att ett barns eller en elevs värdighet kränks och det finns ett samband med någon av diskrimineringsgrunderna: kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning och ålder.

Sexuella trakasserier

Sexuella trakasserier innebär ett handlande av sexuell natur som kränker någons värdighet.

Kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att barn eller personal uppträder så att man kränker ett barns eller en elevs värdighet. En kränkande behandling har ingen koppling till diskrimineringsgrunderna. Trakasserier och kränkande behandling kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera. De kan vara synliga och handfasta likväl som dolda och subtila.

Trakasserier och kränkande behandling kan vara

- Fysisk – i form av slag, knuffar
- Verbal – i form av hot, öknamn, svordomar, ryktesspridning
- Psykosocial – i form av utfrysning, grimaser
- Texter och bilder – i form av teckningar, lappar, sms, fotografier, msn

Mobbning är en form av kränkande behandling som innebär **en upprepad** negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

Uppsåt

Man behöver inte ha haft någon avsikt med sitt agerande för att göra sig skyldig till kränkningar eller trakasserier. Det är effekten som avgör. Man behöver dock ha viss insikt i att det egna uppträdandet kan upplevas som trakasserier, något som kan vara svårt för förskolebarnet.

Tillsägelser

Förskolans personal måste ibland tillrättavisa ett barn för att skapa en god miljö för hela barngruppen. En befogad tillrättavisning är inte en kränkning i lagens mening, även om barnet ifråga kan uppleva det som kränkande.

1. Hur känns det att vara på förskolan?
2. Vem brukar du leka med på förskolan?
3. Är det någon annan du skulle vilja leka med?
4. Vad får du vara med att bestämma på förskolan?
5. Brukar någon vara dum mot dig på förskolan? (Vem, på vilket sätt?)
6. Brukar du vara dum mot någon på förskolan? (Mot vem, på vilket sätt?)
7. Har du sett om någon annan brukar vara dum mot andra?
8. Tycker du att dina kompisar på förskolan lyssnar på dig?
9. Lyssnar du på dina kompisar på förskolan?
10. Tycker du att de vuxna på förskolan lyssnar på dig?

Intervjufrågor till föräldrarna

1. Upplever du att personalen är lyhörd för ("lyssnar på") dina synpunkter och önskemål?

Mycket lyhörd

Lyhörd

Mindre lyhörd

Inte alls lyhörd

Kommentar _____

2. Hur upplever du att du som förälder blir bemött på förskolan?

Mycket bra

Bra

Mindre bra

Dåligt

Kommentar _____

3. Hur upplever du att samverkan med personalen fungerar vid lämning, hämtning, och andra samverkansformer (t.ex. föräldramöten, uppföljningssamtal, utvecklingssamtal m.m)

Mycket bra

Bra

Mindre bra

Dåligt

Kommentar _____

4. Hur upplever du att ditt barn blir bemött på förskolan?

Mycket bra

Bra

Mindre bra

Dåligt

Kommentar _____

5. Hur upplever du att ditt barn trivs på förskolan?

Mycket bra

Bra

Mindre bra

Dåligt

Kommentar _____

6. Mitt förtroende för förskolans personal är:

Mycket bra

Bra

Mindre bra

Dåligt

Kommentar _____